

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПРИКОРДОННОЇ ТЕРИТОРІЇ З ПОЗИЦІЙ ОЦІНКИ ЇЇ БЮДЖЕТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Необхідною умовою розвитку прикордонних територій, у тому числі й інноваційного, є адекватне їх фінансування, основою якого є бюджет. Утім, якісне бюджетне планування неможливе без оцінки можливостей прикордонних територій як з точки зору доходів бюджету, так і витрат, що в сукупності утворюють бюджетний потенціал регіону. На сьогоднішній день фактично відсутні науково-методичні підходи і методики щодо оцінки бюджетного потенціалу прикордонних територій, зокрема у розрізі оцінки потенціалу бюджетної підтримки їх інноваційного розвитку. Актуальність теми даної роботи зумовлена тим, що сьогодні Україна стоїть перед необхідністю глибокого коригування економіки, мета якого – не просто економічне зростання, а набуття ним інноваційної природи як основи стійкого економічного прогресу. Тому доцільним є розгляд проблеми оцінки бюджетного потенціалу, у тому числі й потенціалу підтримки інноваційного розвитку держави, зокрема її прикордонних територій.

Серед зарубіжних вчених проблемами бюджету і бюджетного управління займалися К. Дейві, М. МакГріллівей, О. Моррісей, С. Мегдал та ін. Особливості організації бюджетної системи і бюджетного процесу України, специфіку бюджетного управління досліджували у своїх працях такі вчені, як: М. Азаров, О. Барановський, О. Василик, А. Єпіфанов, С. Ковальчук, Ц. Огонь тощо. Питання інноваційної політики досліджувалися низкою учених, серед яких необхідно назвати: І. Власову, В. Воротіна, О.М. Головінова, Я.А. Жаліла, М.Д. Корінька, Б.Є. Патона, А.М. Поручника, О.Д. Рожко, О.В. Чернову та ін. У їх працях знайшли відображення основні положення інноваційної політики держави, її регулювання й стимулювання.

Однак залишаються невирішеними проблеми інноваційного розвитку прикордонних територій та адекватного їх фінансування й оцінки бюджетного потенціалу у даному розрізі.

Бюджетний потенціал прикордонної території – здатність прикордонної території акумулювати необхідну кількість фінансових ресурсів для забезпечення наявних потреб з урахуванням економічного стану та тенденцій розвитку.

Бюджетний потенціал інноваційного розвитку прикордонної території – здатність прикордонної території акумулювати необхідну кількість фінансових ресурсів для забезпечення наявних потреб фінансування її інноваційного розвитку.

В основу пропонованого нами науково-методичного підходу до розрахунку бюджетного потенціалу прикордонної території покладено багатофакторну лінійну регресійну модель:

$$Y = b + a_1 \cdot x_1 + a_2 \cdot x_2 + \dots + a_n \cdot x_n \quad (1)$$

де Y – залежна змінна, результуючий фактор (у нашому випадку – обсяг бюджетного потенціалу прикордонної території в грошових одиницях); b – вільний член, який фактично показує розмір зміщення теоретичного розподілу щодо фактичного і є константою; $x_1, x_2, \dots, x_n$ – незалежні змінні, набір факторів, що визначають розмір бюджетного потенціалу, здійснюють найбільший вплив на його формування; $a_1, a_2, \dots, a_n$ – коефіцієнти при відповідних змінних моделі.

За результатами аналізу у якості релевантних для побудови регресії нами були відібрані такі фактори: валовий регіональний продукт, у фактичних цінах, млн грн.; прямі іноземні інвестиції в Сумську область, млн дол.; кількість зареєстрованих безробітних з причини незайнятості, тис. осіб.

Враховуючи актуальність інноваційного розвитку, нами пропонується розраховувати коефіцієнт достатності бюджетного потенціалу для державної підтримки інновацій:

$$K_{\text{достБП}_{in}} = \frac{B_{\text{фін}_{in}}}{P_{\text{фін}_{in}}} \quad (2)$$

де $K_{\text{достБП}_{in}}$ – коефіцієнт достатності бюджетного потенціалу для державної підтримки інновацій; $B_{\text{фін}_{in}}$ – розмір бюджету, передбаченого для фінансування потреби підприємств в державній підтримці інновацій у періоді i , грош. од.; $P_{\text{фін}_{in}}$ – середня сума (або прогноз) витрат підприємств прикордонної території на фінансування інноваційної діяльності у періоді i , грош. од.

Таким чином можна оцінити потенціал бюджету прикордонної території стосовно державної підтримки інноваційного розвитку її суб'єктів господарювання.